

Inspektionsrapport
från Skolverket
2005:58

Utbildningsinspektion av den
fristående grundskolan
Ögårdsskolan i Malmö

Beslut
Skolrapport

Skolverket

Huvudmannen för Ögårdsskolan
Jägersrovägen 90
212 37 Malmö

2005-10-17
1 (3)
Dnr 54-2005:183

Genomförd inspektion av utbildningen vid den fristående grundskolan Ögårdsskolan i Malmö

Bakgrund

Skolverket har genomfört inspektion vid den fristående grundskolan Ögårdsskolan i Malmö kommun. Inspektionen aviserades i brev den 21 januari 2005 och besök gjordes i verksamheten den 13 april 2005. Av bilagd rapport framgår hur inspektionen genomförts samt de bedömningar som gjorts av dem som svarat för utredningen. Utbildningsinspektionen fokuserar på sex områden vilka granskas ur olika aspekter. Den syftar således inte till att skapa en heltäckande bild av alla pågående verksamheter vid den aktuella tidpunkten.

Inspektionen skall ytterst klargöra om huvudmannens verksamhet uppfyller kraven för att även fortsättningsvis vara godkänd som fristående grundskola och ha rätt till bidrag från elevernas hemkommuner. I övrigt framförs i rapporten påpekanden och rekommendationer vad gäller kvaliteten i verksamheten. Huvudmannen förväntas i det fortsatta kvalitetsarbetet förbättra kvaliteten inom dessa områden.

Skolverkets bedömning och beslut med anledning av inspektionen

Skolverket bedömer att verksamheten i Ögårdsskolan övergripande är av godtagbar kvalitet. Skolan arbetar aktivt för att ge eleverna goda kunskaper och en värdegrund enligt läroplanens allmänna mål. Det dagliga arbetet berikas av den kulturella mångfald som finns på skolan men vilken också i hög grad sätter sin prägel på hela verksamheten. Skolans lärare och ledning försöker på ett aktivt sätt få eleverna integrerade i det svenska samhället, språket och traditionerna för att underlätta deras förståelse för den omvärld de lever i. Samtidigt bejakas den kultur de har med sig. Ett stort arbete ligger i att informera föräldrarna, ofta med hjälp av tolk, om det svenska skolsystemet och de mål som gäller för utbildningen. I detta arbete har man kommit en god bit på väg.

Inspektionen visar dock på vissa områden som behöver utvecklas, förbättringsområden, samt på vissa brister i verksamheten i förhållande till författningarna, kritikområden. Dessa redovisas nedan.

Förbättringsområden

I skolrapporten finns närmare redovisat om vad som behöver förbättras inom respektive område. Skolverket bedömer att följande områden som gäller den granskade verksamheten är i behov av förbättringsinsatser, nämligen:

- se över rutinerna för att förhindra alla former av kränkningar,
- ge tydligare information till elever och föräldrar om de nationella kunskapsmålen,
- fortsätta arbetet med att göra värdegrunden tydlig för elever och föräldrar,
- följa upp elevernas kunskapsutveckling i varje ämne samt informera elever och föräldrar om den,
- följa upp hur det går för de elever som lämnat skolan,
- träna eleverna i ett demokratiskt förhållningssätt och i ett aktivt inflytande,
- upprätta åtgärdsprogram i samverkan med elever och föräldrar,
- förbättra skolans kvalitetsredovisning genom att i den bedöma i vilken mån de nationella målen för kunskaper och värdegrund har uppnåtts samt ge en redogörelse för vilka åtgärder till förbättringar skolan avser att vidta om målen inte har uppnåtts,
- stimulera elevernas lärande genom att komplettera skolans utrustning med adekvata läromedel samt
- se över skolans disciplinära åtgärder så att dessa överensstämmer med de allmänna målen och värdegrunden.

Kritikområden

Det finns också brister i verksamheten i förhållande till författningarna. Bristerna inom nedan angivna områden skall snarast åtgärdas.

- Stöd ges inte i sådan omfattning att alla elever i behov av stöd får det (9 kap. 2 § skollagen).
- Åtgärdsprogram upprättas inte i samverkan med elever och föräldrar (1a kap. 5a § förordningen om fristående skolor).
- Svenska som andraspråk anordnas inte för elever som har behov av det (9 kap. 2 § skollagen).

Uppföljning

Senast inom tre månader från beslutsdagen, dvs. den 17 januari 2006 skall Ögårdsskolan redovisa till Skolverket, enheten i Lund, vilka åtgärder som vidtagits inom kritikområdena.

I övrigt framförs i rapporten påpekanden och rekommendationer när det gäller kvaliteten i verksamheten. Huvudmannen förväntas förbättra kvaliteten inom dessa områden i ett fortsatt kvalitetsarbete. Skolverket avser att följa upp kvalitetsförbättringarna inom cirka två år.

På Skolverkets vägnar

Leif Davidsson
Överdirektör

Anita Lindholm
Undervisningsråd

I ärendets slutliga handläggning har också deltagit undervisningsrådet Claes-Göran Aggebo och enhetschefen Björn Persson.

Bilaga:
Rapport

Kopia till:
Malmö kommun och övriga enligt fastställd sändlista

Utbildningsinspektion av den fristående grundskolan Ögårdsskolan i Malmö

UTBILDNINGINSPEKTIONENS SYFTE

Skolverkets utbildningsinspektion skall bidra till kvalitetsförbättring genom att bedöma hur verksamheterna arbetar i riktning mot de nationella målen för förskoleverksamhet, skolbarnsomsorg, barn- och ungdomsutbildning och vuxenutbildning. En väsentlig del i inspektionen är att granska kvalitetsarbetet och förmågan att utveckla den egna verksamheten.

Inspektionens inriktning

Inspektionsutredningen inriktas mot sex områden. De är särskilt väsentliga för att säkra att alla barn, elever och vuxenstuderande får den omsorg och utbildning som de har rätt till enligt nationella bestämmelser. De sex områdena, som granskas utifrån flera olika aspekter och frågeställningar, är:

Resultaten:

1. Kunskaper, utveckling och lärande

Verksamheten:

2. Arbetsmiljö och delaktighet
3. Pedagogisk verksamhet och undervisning
4. Styrning, ledning och kvalitetsarbete

Förutsättningarna:

5. Tillgång till utbildning och omsorg
6. Resurser

I denna rapport behandlas i första hand förhållanden som avviker positivt eller negativt från vad som förväntas i fråga om utbildningskvaliteten enligt de nationella bestämmelserna. Några aspekter behandlas dock i alla aktuella verksamheter, nämligen kunskapsbedömningen och betygssättningen, kvalitetsarbetet, rektorsfunktionen, personalens kompetens, läromedel och utrustning, likvärdiga möjligheter vid funktionsnedsättning och stödinsatserna.

Bedömningarna av kvaliteten och av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån de nationella författningarna. Inspektörernas sakkunskap och erfarenheter av jämförbara verksamheter är också betydelsefulla. Analyserna av den insamlade informationen syftar till att klargöra om de lokala lösningarna och systemen fungerar väl. Rapporten avslutas med en sammanfattande bedömning som utgör underlag för Skolverkets beslut, riktat till huvudmannen, angående förbättrings- och kritikområden.

Genomförandet av inspektionen i Ögårdsskolan

Skolverket sände den 21 januari 2005 skriftlig information till skolans huvudman om att verksamheten skulle inspekteras och om inspektionens syfte och genomförande. Inspektörsteamet med ansvar för inspektionen i Ögårdsskolan har bestått av undervisningsrådet Anita Lindholm och experten Anna-Karin Falkenström. Besök i Ögårdsskolan genomfördes den 13 april 2005.

Skolverket följer upp eventuella krav på åtgärder som riktas till huvudmannen och vilka effekter i övrigt som utbildningsinspektionen leder till. Tidpunkter för uppföljningen framgår av Skolverkets beslut.

Underlag

Rapportens underlag består av dels dokument från huvudmannen och Ögårdsskolan, dels den information som samlats in vid observationer, intervjuer och samtal under besöket. Rapporten grundar sig också på annan information om skolan som finns i Skolverkets nationella uppföljningssystem, på rapporter från Skolverkets tillsyn och på andra uppgifter som skolan lämnat till Skolverket eller finns publicerade på Internet etc.

I Ögårdsskolan genomfördes formella intervjuer med rektorn som också är VD för Islamic Center, biträdande rektorn, utbildningsledaren, representanter för elever, föräldrar och personal. Lektioner i islamologi, engelska, SO och textilslöjd besöktes. Följande klasser besöktes: 2A, 3A, 5A, 6A och 4B.

Övrig information av betydelse för inspektionen har varit de tidigare beslut som fattats av Skolverket och där Ögårdsskolan bland annat fått föreläggande gällande undervisningen i trä- och metallslöjd samt skolhälsovård.

Skolan brann ner 2003 och återinvigdes först i juni 2005.

Beskrivning av skolan/rektorsområdet

Ögårdsskolan	Antal barn/elever
Förskoleklass	24
Grundskola	172

Ögårdsskolan är en fristående grundskola i Malmö med konfessionell inriktning och muslimsk profil. Godkännandet för skolan omfattar förskoleklass och grundskolans årskurser 1–6. I anslutning till skolan finns fritidshem där cirka 40 barn deltar. Inspektionen omfattar förskoleklass och grundskola.

Skolans elever och pedagogiska personal arbetar i arbetslag som framförallt är ett samarbete mellan parallellklasserna. Förutom en förskoleklass finns på skolan parallella klasser årskurs 1-4 samt en klass årskurs 5 och en årskurs 6.

Mycket få av skolans elever kommer från Husie stadsdel, där skolan är belägen. Flertalet elever kommer från Rosengårds stadsdel; men också från stadsdelarna Södra Innerstaden, Hyllie och Centrum. Skolskjuts anordnas av skolan för att eleverna skall kunna ta sig på ett tryggsätt till och från skolan. Samtliga

elever kommer från muslimska hem. Skolan är sammanbyggd med moskén och elevernas skolgård utgörs delvis av moskéns gård med pelargång.

Skolans lokaler är nybyggda. Inflyttning efter återuppbyggnaden skedde i januari 2005, alltså tre månader före inspektionen. Detta påverkar naturligtvis hur långt man kommit i uppbyggnad och färdigställande av undervisningsmiljön.

Bedömning

1. Kunskaper, utveckling och lärande

Ögårdsskolan präglas av integration mellan islamisk och svensk tradition. Undervisningen utgår från det svenska undervisningssystemet med svenska läroplaner och utbildningsmål. Eleverna är trygga och har mestadels en positiv självbild, menar personalen och föräldrarna. De menar att barnen trivs bra i skolan och är snälla mot varandra. Skolledningen anser att flickorna vågar ta plats och att de visar sig aktiva och framåt i många sammanhang. Skolledningen anser att det ibland kan förekomma ett grovt språk och gliringar mellan elever av olika nationalitet. Vid inspektörernas intervjuer framkom att det fanns pojkar som retas och förstör och att några elever blir mobbade.

Eleverna tycker att de går i en bra skola. Vissa av dem har valt Ögårdsskolan för att de haft problem på skolor där de gått tidigare. Eleverna uppskattar att skolan är liten och att det är lugnt i klasserna. Att klasserna är små, mellan 12 och 18 elever i årskurs 1-6, gör att läraren har tid att hjälpa dem, menar de.

Det har inte alltid varit någon självklarhet att eleverna tagit ansvar för sitt skolarbete, men tack vare att skolan arbetat mycket med detta är många av eleverna nu duktiga på att ta ansvar.

Lärarna bedömer att eleverna når goda resultat i läsning och skrivning och står sig väl i förhållande till elever vid andra skolor men att de har ett sämre ordförråd. Detta ställer krav på undervisningen och det krävs mer förklaringar i till exempel orienteringsämnen för att eleverna skall förstå. För att bedöma kunskapsutvecklingen använder lärarna bland annat tester och berättelsebok som eleverna skriver i varje vecka. På så sätt kan lärarna följa elevernas skrivutveckling och jämföra resultaten med elever i en vänskola. I en loggbok beskriver lärarna i slutet av varje årskurs elevens kunskapsnivå, måluppfyllelse och utveckling under året. Men också deras sociala färdigheter finns med.

Sammanställning av resultaten från nationella prov i årskurs 5 år 2004

	Uppnår målen	På god väg	Otillräckliga kunskaper
Svenska	6	3	2
Engelska	6	3	2
Matematik	5	2	4

Två elever kunde inte genomföra något prov i svenska på grund av bristande språkkunskaper. Dessa elever var relativt nyinskrivna i klassen och talade endast arabiska. Matematikprovet upplevs av eleverna som alltför svårt. Förutom de två nämnda eleverna var det ytterligare två som gav upp för att uppgifterna

kändes för komplicerade. Resultatet för 2003 är snarlikt det från 2004. I svenska, engelska och matematik når cirka 50 procent av eleverna inte målen enligt de nationella proven. Men med stöd och olika hjälpinsatser når cirka 75 procent av eleverna kursplanernas mål, enligt skolledningens bedömning.

När eleverna har bristande kunskaper i svenska leder det till svårigheter också i andra ämnen. Alla elever får inte tillräckligt stöd i sitt skolarbete hemifrån, menar personalen. Det är svårt för vissa föräldrar att engagera sig, eftersom de kanske inte själva kan språket eller förstår det svenska skolsystemet.

Eleverna som intervjuas ger exempel på att kamrater och syskon som gått på Ögårdsskolan och fortsatt i kommunala skolor efter årskurs 6 klarar sig bra. Men skolan har ingen systematisk uppföljning av hur det går för dessa elever.

Sammanfattningsvis gör inspektörerna bedömningen att eleverna mestadels är trygga och trivs i skolan och att skolan delvis lyckats med att få eleverna att ta större ansvar. Inspektörerna bedömer att skolan skaffat sig goda rutiner för att stödja detta arbete. Trots det förekommer ändå mobbning och inspektörerna bedömer att skolan måste se över sina rutiner för att förhindra alla former av kränkningar.

Vidare anser inspektörerna att skolans uppföljning av elevernas kunskapsutveckling, och dokumentationen av denna, behöver förbättras så att informationen till elever och föräldrar blir tydligare. Ett annat förbättringsområde är att följa upp hur de elever klarar sig som lämnar skolan i årskurs 6.

2. Arbetsmiljö och delaktighet

I Ögårdsskolan finns personal ute på långrasterna för att aktivera eleverna. Vid inspektionen fanns inga fasta lekredskap på skolgården. Däremot hade skolan köpt in bollar, hopprep och andra leksaker som barnen uppskattade att leka med på rasterna. Lärarna hade dessutom gjort inplastade kort med "femminuterslekar". Lekarna var av svensk traditionell karaktär och alla elever kunde vara med och leka tillsammans med de vuxna. Inspektörerna bedömer att lärarnas engagemang bidrar till bättre arbetsmiljö på rasterna.

Elevernas inflytande över undervisningen har bland annat bestått i att träna dem i att själva välja uppgifter i visst ämne. Skolledningen menar att eleverna är väldigt hämmade och har svårt att ta initiativ. Några lärare anser att eleverna har svårt att utöva inflytande och är osjälvständiga. Eleverna har en vana att upprepa innehåll istället för att förstå och tolka det.

På skolan finns klassråd och elevråd där man diskuterar till exempel vilka leksaker som skall köpas och eleverna menar att de fått en del av de saker som de önskat. De tycker också att de får vara med och bestämma vad de skall arbeta med och vad de skall lära sig. Eleverna var nöjda med det inflytande som lärarna ger dem men lärare och skolledning vill gärna att eleverna skall ha ett mer aktivt inflytande.

Om skolan befarar att ett barn far illa anmäler man detta till socialtjänsten. Lärarna känner till anmälningsplikten och skolledningen menar att man har goda och nära kontakter med socialtjänsten. Innan anmälan görs har skolan samtal med föräldrarna, ibland med hjälp av tolk. Skolan kan få hjälp med tolkning genom modersmållärare och elevassistenter som talar barnens språk.

Alla elever deltar i idrott och hälsa, musik, simundervisning samt undervisning i sex och samlevnad och skolledningen är tydlig med att deltagandet är obligatoriskt för eleverna. Tidigare har det funnits svårigheter med att få föräldrarna att acceptera detta, men nu finns ett samförstånd och det fungerar bra.

Skolan planerar att till hösten ge ut en broschyr till föräldrarna med viktig information om hur skolsystemet fungerar i Sverige. I den skall också skolans anmälningsskyldighet beskrivas. Broschyren ingår som ett led i en informationskampanj till föräldrarna om det svenska skolsystemet. Kampanjen skall ske både muntligt och skriftligt. Det skrivna materialet kommer att översättas till arabiska och somaliska.

Skolan har mycket kontakt med föräldrarna till de elever som har problem i skolan. Lärarna menar att samarbetet med föräldrarna kan vara tungt och det är stundtals svårt att nå fram med sitt budskap. Delvis beror det på språkbarriärer. Det är inte alltid möjligt att få tolkhjälp. Personalen måste ständigt förklara den svenska skolans värdegrund, till exempel att pojkar och flickor kan sitta bredvid varandra. Det har varit svårt för många föräldrar att ta till sig men föräldrarna har förstått nu genom skolans tydliga information i olika sammanhang.

Föräldrarna som intervjuades hade barn i förskoleklass, årskurs 2, 4 och 5. De är nöjda med informationen från skolan. Varje vecka får de information genom en kontaktbok som läraren skriver i och som föräldrarna skriver under. Utvecklingssamtal med vårdnadshavare, elever och lärare förekommer varje termin och föräldrarna får även skriftlig information om barnens starka och svaga sidor.

Skolan har haft öppet hus med undervisning en lördag för att många föräldrar skulle ha möjlighet att komma. Inspektörerna bedömer att skolan arbetar aktivt för att stärka föräldrarnas deltagande samt deras förståelse för skolans verksamhet.

Föräldrarna har bildat en föräldraförening med god uppslutning. Föreningen har startat tre frivilliga intressegrupper för kultur, idrott och "hemspråk". Föräldrarna engagerar sig i de olika grupperna, som håller på med olika aktiviteter. En viktig fråga för föräldraföreningen är att skolan byggs ut till att omfatta även årskurs 7-9.

Skolan betonar vikten av god arbetsmiljö och bland annat sker undervisning i värdegrundsfrågor, respekt och social kompetens.

Ögårdsskolan har ett skriftligt material som behandlar mobbning och kränkande behandling. Materialet består av två handlingsplaner, en mot mobbning och en mot kränkande behandling. Varje plan är mycket omfattande och utförlig. Ett sådant material skall vara känt av elever och föräldrar. Att så var fallet framkom inte tydligt vid inspektionen. Under utredningens gång har skolledningen låtit meddela att man i samband med informationskampanjen hösten 2005 också skall ge ut en förenklad form av handlingsplanen mot mobbning och kränkande behandling. Detta bedömer inspektörerna kan underlätta föräldrarna kännedom om och förståelse för den.

På skolan finns en brevlåda där eleverna kan lämna meddelanden om de ser att någon blir mobbad. Bland de äldre eleverna finns kamratstödjare, som tillsam-

mans med fyra vuxna träffas varannan vecka för att tala om vilka som är mobbade och vad som skall göras. Som framgått av avsnitt 1 anser inspektörerna att skolan måste se över sina rutiner för att få bort alla typer av kränkande behandling. Detta förbättringsarbete bör omfatta såväl det förebyggande arbetet som identifiering av kränkningar och bearbetning vid konstaterad kränkning.

Skolan tillhandahåller skolhälsovård för eleverna i förskoleklassen och grundskolan enligt 14 kap. i skollagen. Skolsköterskan har mottagning på skolan åtta timmar i veckan. Hon är skolsköterska för ytterligare en fristående skola i Malmö. Även skolläkare finns. I anslutning till moskén finns mottagning för skolhälsovården.

Sammanfattningsvis bedömer inspektörerna att Ögårdsskolan i fråga om arbetsmiljö och delaktighet svarar mot de allmänna mål och den värdegrund som gäller för utbildningen i det offentliga skolväsendet. Det är angeläget att skolan fortsätter betona värdegrunden för föräldrarna och fortsätter att träna eleverna i ett demokratiskt förhållningssätt och att främja ett aktivt elevinflytande.

3. Pedagogisk verksamhet och undervisning

Ögårdsskolans ambition är att kärnverksamheten skall genomföras av pedagogisk utveckling, utvärdering och ständiga förbättringar och att undervisningen kontinuerligt skall spegla det omgivande samhället och näringslivet. Skolans mål överensstämmer med dem i Lpo 94.

Skolledning och lärare strävar efter att i den dagliga verksamheten distansera sig från församlingen, även om skolbyggnaden fysiskt är sammanbyggd med moskén. Moskén ses som en möjlighet men får inte bli en belastning, menar skolledningen. Eleverna säger att de aldrig läser böner i skolan men att de, på fredagar på sin rast, får gå till moskén om de vill. Skolavslutningarna hålls i moskén och då sjunger man sånger från både Sverige och elevernas hemländer.

Undervisning i svenska som andraspråk skall om det behövs anordnas för elever som har ett annat språk än svenska som modersmål och det är rektor som beslutar om undervisning i svenska som andraspråk skall anordnas för en elev. Skolan satsar på individanpassning av svenskundervisningen utifrån elevernas behov. Inspektörerna konstaterar att alla elever på Ögårdsskolan läser svenska och ingen skillnad görs i undervisningen mellan svenska och svenska som andraspråk. Skolledningen har uppmärksammat detta och lärare har fortbildat sig i svenska som andraspråk. Skolledningen har under utredningens gång meddelat att man gjort en inventering av lärarnas utbildning i svenska som andraspråk för att använda denna kompetens i större utsträckning. Man har också nyanställt en lärare inför hösten 2005. Inspektörerna konstaterar att skolan betraktar svenska som andraspråk som stödundervisning och inte som ett ämne med egen kursplan.

Alla elever har musikundervisning varje vecka, då man sjunger och lyssnar på musik. Inga instrument finns på skolan men lärarna har haft med tre gitarrer, som de äldre eleverna har provat att spela på vid något tillfälle. Kursplanens mål för årskurs 5 säger bland annat att eleven individuellt och tillsammans med andra skall kunna skapa musik i elementära former.

Klasslärarna undervisar sina klasser i idrott och hälsa. I de lägre årskurserna har flickor och pojkar idrott tillsammans medan de i årskurs 5 och 6 undervisas i skilda grupper.

Flera exempel på allsidig och saklig undervisning gavs under inspektörernas lektionsbesök. Under en lektion i SO-ämnena diskuterade elever och lärare situationen för muslimer och judar i Israel. Diskussionen var seriös och visade på elevernas inlevelse och medkänsla för båda sidor. Undervisning i sex- och samlevnad sker i årskurs 6. Pojkar och flickor undervisas delvis åtskilda och delvis tillsammans. Eleverna har fått skriva lappar med frågor anonymt. Elevernas funderingar har på så sätt styrt undervisningen. På elevernas önskemål och initiativ har undervisning skett också i årskurs 5.

Varje vecka undervisas eleverna i årskurs 5 och 6 i värdegrundsfrågor, respekt och social kompetens. Social kompetens är ett ämne som eleverna uppskattar mycket. Också de yngre eleverna får undervisning i detta ämne och skolan har haft temadagar med denna inriktning. Varje terminsstart inleds med diskussioner i klasserna om social kompetens och förhållningssätt.

Andra teman som förekommit är rymden, våren, vatten och väder. Temaarbete sker vanligtvis så att parallellklasserna arbetar tillsammans. Det är företrädesvis de yngre eleverna som arbetar med teman medan teman sällan förekommer i årskurs 5 och 6.

Inspektörerna besökte undervisningen i olika klasser och vid två tillfällen undervisningen i islamologi. Eleverna i klass 2 reciterade en och en samt unisont koranen på arabiska. Alla elever upprepar samma verser. Även elever som inte har arabiska som modersmål använder arabiska på islamologilektionerna. Läraren skrev på tavlan upp islams fem grundpelare och eleverna upprepade. Inga läroböcker eller andra läromedel förutom koranen finns i klassrummet. De intervjuade föräldrarna menade att det saknas en konkret plan för undervisningen i islamologi men eleverna har lärt sig mycket och kan läsa koranen på arabiska. Skolan planerade vid inspektionen att ta fram en ny kursplan för islamologin och under utredningens gång har en kursplan som bland annat fokuserar på att vara muslim i dagens Sverige och islam i relation till omvärlden tagits fram.

Några elever i varje klass har behov av särskilt stöd. Totalt rör det sig om cirka 30 elever. Stödbehovet beror både på svaga kunskaper men också på koncentrationssvårigheter. Elevassistenter sätts in i de klasser som har störst behov. Skolan har en specialpedagog som ger eleverna enskild stödundervisning. Hon samarbetar med speciallärare och specialpedagoger på andra skolor. Språktester görs men inga kognitiva tester. Under utredningens gång har skolan meddelat att man från och med hösten 2005 kommer att tillämpa också kognitiva test och att ytterligare undervisnings- och testmateriel har köpts in. Det är inspektörernas bedömning att skolan är medveten om de behov av stöd som eleverna har men att stödet för att hjälpa dem inte är tillräckligt.

Studiehandledning på modersmålet förekommer i begränsad omfattning. Men på skolan finns elevassistenter som talar elevernas modersmål och kan handleda dem i olika ämnen.

Åtgärdsprogram skall utarbetas för alla elever i behov av stöd och det skall göras i samverkan med elever och föräldrar. Åtgärdsprogram utarbetas för elever

som får stödundervisning eller som har annat behov av stöd. Klassläraren och specialpedagogen ansvarar gemensamt för åtgärdsprogrammen. Vid inspektionsbesöket framkom att åtgärdsprogrammen inte alltid utarbetas i samverkan med elever och föräldrar. Under utredningens gång har skolan meddelat att man till hösten 2005 kommer att ha en tydligare struktur för åtgärdsprogrammen samt att de alltid skall utarbetas i samråd med eleverna och deras vårdnadshavare.

Föräldrar som intervjuades kände inte till de mål som gäller för utbildningen men menar att de vid utvecklingssamtalen får veta vad deras barn måste arbeta med. Lärarna samtalar med eleverna om varför det är viktigt att gå i skolan snarare än om vilka mål som gäller för utbildningen. Eleverna är nöjda med att lärarna varje lektion talar om vad de skall arbeta med och det är dessa lektionsmål som eleverna uppfattar som målen för vad de skall lära sig. Inspektörerna bedömer att skolan i möjligaste mån skall förtydliga skolans uppdrag som en mål- och resultatstyrd verksamhet för elever och föräldrar.

De intervjuade lärarna menade att undervisningen måste vara omväxlande, för att inte eleverna skall bli rastlösa. De elever som blir klara med sina uppgifter får extrauppgifter att redovisa. Ambitionen för framtiden är att låta eleverna göra sina egna planeringar och att arbeta mer med nivågrupperingar och individualisering.

Eleverna ges goda möjligheter att ta del av litteratur och film. Skolan har ett litet bibliotek, som är under uppbyggnad. Som komplement till detta bibliotek lånar eleverna böcker i biblioteket i Rosengård.

I Skolverkets beslut från mars 2004 fick Ögårdsskolan föreläggande som gällde att undervisning i trä- och metallslöjd inte förekom. För att tillgodose elevernas utbildning i slöjd hade skolan diskussioner med fyra olika skolor för att få till stånd ett samarbete. Detta ledde inte till något resultat. Skolans styrelse redovisade till Skolverket i augusti 2004 hur man därför tillfälligt löst slöjdundervisningen. I textilslöjd är undervisningen schemalagd regelbundet men i trä- och metallslöjd har undervisningen skett under några hela temadagar det gångna året. Efter inflyttningen i de återuppbyggda lokalerna skulle lokaler för ämnets båda inriktningar finnas. Vid inspektionen var fortfarande inte lokalen för trä- och metallslöjd inredd och någon lärare fanns inte. Under utredningens gång har skolan meddelat att en behörig lärare i trä- och metallslöjd anställdes i augusti 2005. Denne beställer nu in materiel och färdigställer salen. Skolan har skickat in schema för elevernas undervisning i både textilslöjd och trä- och metallslöjd för läsåret 2005/06.

Sammanfattningsvis bedömer inspektörerna att skolan lever upp till författningarnas krav på allsidighet och saklighet i undervisningen. Inspektörerna har observerat att olika insatser görs för elever i behov av stöd men att insatserna inte är tillräckliga för att tillförsäkra att alla elever får det stöd de har behov av. Inspektörerna vill påpeka att skolan är skyldig att anordna svenska som andraspråk för elever som har behov av det och inte ge det enbart som ett stöd i svenska. När åtgärdsprogram utfärdas för elever i behov av stöd skall detta göras i samverkan med elever och föräldrar, vilket inte alltid gjorts. Skolverket bedömer att skolan med de insatser som nu gjorts ger eleverna förutsättningar att nå målen i slöjd.

4. Styrning, ledning och kvalitetsarbete

Huvudmannen för Ögårdsskolan är Islamic Centers församling i Malmö med organisationsnummer 846003-9251. Årsredovisningen för 2004 visar på en beräknad vinst för skolan.

Inför hösten 2005 förutser skolledningen ett ökat intag av elever. Elevunderlaget ser ut att vara stabilt för kommande år.

Rektorn för skolan är också ordförande i församlingens styrelse. Förutom rektorn finns en biträdande rektor och en utbildningsledare som leder skolan. Rektor är känd av elever och föräldrar och visar sig i stort sett dagligen i skolan enligt intervjuade elever. Han är ofta ute och besöker lektioner och talar med eleverna om värdegrundsfrågor.

Rektorn är tidigare modersmåslärare i Malmö kommun. Den biträdande rektorn är utbildad förskollärare och utbildningsledaren är grundskollärare 4-9. Det är den biträdande rektorn och utbildningsledaren som leder och driver det pedagogiska utvecklingsarbetet men vissa beslut förankras hos rektorn innan de tas. Rektorn är mycket engagerad i församlingen och har därför överlåtit mycket av ledningen för skolan på den biträdande rektorn och utbildningsledaren.

Skolledningens ambition är att driva skolan enligt läroplanen men balanserar detta mot den konfessionella islamiska inriktning som är skolans profil. De vill att eleverna skall få förståelse för det svenska samhället och den kultur de lever i men också för islam.

Skolan är belägen i Husie stadsdel och säger sig ha flitig kontakt med stadsdelsförvaltningen men också med stadsdelsförvaltningen i Rosengård, varifrån de flesta eleverna kommer.

De intervjuade föräldrarna menade att om de har klagomål att framföra vänder de sig till rektorn eller den biträdande rektorn eller till barnets lärare.

Omvärldskontakter tas till exempel genom en omvärldsgrupp som arbetar för att få ut eleverna i samhället. Skolan har en vänskola i en kommunal skola i Skurup. Eleverna brevväxlar och har besökt varandra. Ett kontaktnät med andra fristående skolor håller på att byggas upp. Eleverna har varit på studiebesök i en svensk kyrka, på bibliotek, i simhall, på bondgård, på muséer, i konserthuset och på teater. Dessutom har elever varit på en stadstur i Malmö samt varit och ridit på hästar.

Lärarna menar att skolan har utvecklats mycket de senaste åren. Till exempel har organisationen blivit mycket bättre. De anser att den biträdande rektorn och utbildningsledaren arbetar väldigt hårt och är tydliga med vikten av måluppfyllelse. Skolan har själv satt upp mål för de olika årskurserna.

En kvalitetsredovisning skall årligen upprättas som ett led i den kontinuerliga uppföljningen och utvärderingen av verksamheten. Den skall innehålla en bedömning av i vilken mån de nationella målen för utbildningen har uppnåtts och en redogörelse för vilka åtgärder skolan avser att vidta om målen inte har uppnåtts. Ögårdsskolan har upprättat en kvalitetsredovisning för 2003 och en för 2004. I kvalitetsredovisningarna tar skolan upp sex prioriterade mål: en decentraliserad organisation, en omvärldsorienterad skola, förbättrade föräldrakontak-

ter, utveckla skolans sociala klimat, utveckla elevinflytandet och stimulera elevernas intresse för det svenska språket. Målen för 2003 har följts upp och åtgärder som vidtagits beskrivs i kvalitetsredovisningen för 2004. Lärarna gjorde en utvärdering för 2003/04, när skolan fortfarande befann sig i de provisoriska lokalerna efter branden. En del av vad som kom fram då har åtgärdats men annat återstår att göra. Inspektörernas bedömning är att kvalitetsarbetet kan förbättras genom att till exempel fler av kunskapsmålen i läroplanen sätts i centrum och att dessa mål sedan utvärderas för att se hur elevernas kunskapsutveckling mot målen framskrider.

Enligt intervjuade elever finns på skolan ett bestraffningssystem som går ut på att elever som missköter sig får prickar. Om en elev får tre prickar får han eller hon inte följa med på utflykt. Man kan få en prick om man kommer för sent till en lektion. Om en elev inom den kommunala verksamheten gör sig skyldig till lättare förseelser skall läraren uppmana eleven att ändra sig. Om detta inte hjälper kan läraren ta kontakt med föräldrarna. Läraren får visa ut en elev från återstoden av en lektion eller låta eleven under uppsikt stanna i skolan högst en timme efter skoldagens slut.

Sammanfattningsvis bedömer inspektörerna att den samlade ledningen för skolan fungerar väl. Skolan bedriver ett bra arbete med att knyta kontakter med det omgivande samhället. Skolans disciplinära åtgärder bör ses över så att de inte strider mot de allmänna målen och värdegrunden. Skolans kvalitetsredovisning bör förbättras genom en tydligare koppling mellan nationella kunskapsmål, uppnådda resultat och åtgärder till förbättring av resultaten.

5. Tillgång till utbildning och omsorg

Intagningen till Ögårdsskolan sker enligt de urvalsgrunder som gällde vid ansökan om godkännande. Vid fler sökande än platser gäller ködatum samt i vissa fall syskonförtur. För att ge fler elever tillgång till skolan samt för att ge alla elever en trygg skolväg erbjuder huvudmannen fri skolskjuts.

Skolan satsar på att ge eleverna mer tid i svenska, eftersom man bedömer att det är vad eleverna bäst behöver för att nå målen. Skolan följer de timplaner och kursplaner som man angav i ansökan om godkännande. Skolans val som är islamologi har alla elever en timma varje vecka.

Som framgår av avsnitt 3 erbjuds eleverna inte svenska som andraspråk trots att det finns elever som har behov av det.

Eleverna börjar läsa engelska redan i årskurs 1. Skolan lägger mer tid på engelska på grund av elevernas bristande kunskaper. Under läsåret 2005/06 kommer eleverna att erbjudas språkval i tyska, franska, svenska och engelska.

Modersmålsundervisning i albanska, arabiska och somaliska erbjuds av skolan. Undervisningen samordnas med kommunen.

För elever som inte kan svenska finns möjligheter till tolk. Skolan har också elevassistenter som talar elevernas modersmål och därför kan hjälpa dem.

Eleverna har tillgång till gratis skollunch. Inga avgifter tas ut för vare sig läromedel eller utflykter.

Skolan är byggd i ett plan och alla lokaler är anpassade för att kunna ta emot elever med fysiska funktionshinder.

Sammanfattningsvis bedömer inspektörerna att skolan är öppen för alla och att erbjudandet om skolskjuts underlättar för eleverna att välja Ögårdsskolan. Undervisning i svenska som andraspråk måste anordnas för de elever som har behov av det (se också avsnitt 3).

6. Resurser

I Ögårdsskolan finns 15 lärare anställda förutom de tre skolledarna. Alla tillsvidareanställda lärare har utbildning för den undervisning de i huvudsak bedriver; med undantag av läraren i textilslöjd som inte har någon pedagogisk utbildning utan är skräddare. Läraren i islamologi har lärarexamen från sitt hemland. Även lärare med viss utbildning i svenska som andraspråk finns. Vid inspektionsbesöket fanns ingen lärare i trä- och metallslöjd men under utredningens gång har huvudmannen meddelat att en lärare behörig i träslöjd och matematik för årskurs 4-9 har anställts.

För all personal som anställs begär skolan utdrag ur belastningsregistret.

Vid inspektionsbesöket fanns inga kompetensutvecklingsplaner för personalens och skolans behov. Men under utredningens gång har skolledningen meddelat att en plan kommer att färdigställas under sommaren för att presenteras i augusti eller september 2005. Hittills har personalen deltagit i olika föreläsningar men också kurser i svenska som andraspråk och islamologi har förekommit. Den biträdande rektorn har påbörjat introduktionskurs för rektorsutbildning.

Läromedel och material beställer lärarna själva. Inspektörerna konstaterar att det i engelska finns nyinköpta läroböcker i flera klasser. Däremot bedömer inspektörerna att det vid inspektionsbesöket generellt rådde mycket knapp tillgång på läromedel och annan materiel exempelvis i textilslöjd och musik. Internetuppkoppling till datorerna i datasal saknades vid inspektionsbesöket men levererades till skolan i maj månad, enligt skolledningen. Nya datorer var inköpta och 15 datorer skall finnas på skolan varav 10 i datasalen. Dataundervisning startar för eleverna hösten 2005.

Skolledningen anser att det finns ett avstånd mellan lärarnas ambitionsnivå och vad skolan har råd med för tillfället. Skolan har knappa resurser efter branden och måste prioritera och bygga upp successivt. De intervjuade föräldrarna tycker att det saknas material för laborationer i till exempel naturorienterande ämnen där lärarna har fått ta med sig eget material hemifrån. Enligt skolledningen finns laborationsmateriel för det mest basala, men man behöver absolut mer utrustning och materiel för att kunna arbeta laborativt, vilket också inspektörerna kunde konstatera.

Vid inflyttningen i januari 2005 var det mycket som inte var klart. Detta gällde till exempel salen för träslöjd, datasalen och idrottshallen. Av dessa har idrottshallen prioriterats. Lektionssal för trä- och metallslöjd skall vara färdig inför skolstarten hösten 2005. De investeringar som skall göras närmast avser slöjdsal, pedagogiskt materiel samt lekredskap till skolgården, enligt skolledningen. Under utredningens gång har skolledningen meddelat att omfattande materialbeställningar har gjorts inför läsåret 2005/06.

Sammanfattningsvis gör inspektörerna bedömningen att lärarna i Ögårdsskolan i huvudsak har utbildning för den undervisning de bedriver. Vidare bedö-

mer inspektörerna att skolan för att stimulera elevernas lärande och ge dem förutsättningar att nå de nationella målen måste komplettera utrustning, läromedel och annan materiel.

Sammanfattande bedömning

Inspektörerna bedömer att verksamheten i Ögårdsskolan övergripande är av godtagbar kvalitet. Skolan är lyhörd för elevernas speciella behov och försöker anpassa verksamheten utifrån dessa och utifrån de två kulturer eleverna dagligen möter. Skolan arbetar för att förbättra elevernas kunskapsnivå samt för att få föräldrar mer delaktiga i skolans verksamhet. Skolledningen har en tydlig ambition att vilja förbättra sin verksamhet utifrån gällande styrdokument.

Det finns dock behov av förbättringsinsatser inom följande områden:

- se över rutinerna för att förhindra alla former av kränkningar,
- ge tydligare information till elever och föräldrar om de nationella kunskapsmålen,
- fortsätta arbetet med att göra värdegrunden tydlig för elever och föräldrar,
- följa upp elevernas kunskapsutveckling i varje ämne samt informera elever och föräldrar om den,
- följa upp hur det går för de elever som lämnat skolan,
- träna eleverna i ett demokratiskt förhållningssätt och i ett aktivt inflytande,
- förbättra skolans kvalitetsredovisning genom att i den bedöma i vilken mån de nationella målen för kunskaper och värdegrund har uppnåtts samt ge en redogörelse för vilka åtgärder till förbättringar skolan avser att vidta om målen inte har uppnåtts,
- stimulera elevernas lärande genom att komplettera skolans utrustning med adekvata läromedel samt
- se över skolans disciplinära åtgärder så att dessa överensstämmer med de allmänna målen och värdegrunden.

Det finns också sådana brister i verksamheten att författningarnas krav inte uppfylls. Bristerna inom nedan angivna områden skall snarast åtgärdas.

- Stöd ges inte i sådan omfattning att alla elever i behov av särskilt stöd får det.
- Åtgärdsprogram upprättas inte i samverkan med elever och föräldrar.
- Svenska som andraspråk anordnas inte för elever som har behov av det.

Datum	Ort
2005-10-17	Lund

Anita Lindholm
Anna-Karin Falkenström